

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Test 2

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. Cím és műfaj összefüggése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Műfajjelölő cím: himnusz; istenséget megszólító, hatalmát dicsőítő, segítséget kérő, imaszerű ének, hitvallás; emelkedett hangvétel, ünnepi pátosz, meggyőző szándék stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. A vers- és beszédhelyzet

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Könyörgés, segítségkérés léthelyzete; a közösség, az egész emberiség felelősségteljes vezetője, szónoka; T/1-ben beszél; közvetlen viszony: E/2; Isten mindenek felett álló hatalom: királyok, népek, ország, szabadság, egyesség ura stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. Romantikus képköltés sajátosságai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kozmikus képek: Isten világösszetartó erő; királyok „fényben milliók föltött”; toposzok; metaforikus versbeszéd: értelem – fény, ragyogás, sugár; biblikus kép: „őskor boldog édene”; emelkedett hangvétel, fenkölt stílus: „vérnek bíbora”, stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. Értékrend a versben

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Hierarchikus rend; fokozás; társadalmi és szellemi, erkölcsi, közösségi értékek a kérdésben; nemzetmeghatározó, összetartó erők; a belső, pozitív értékek hangsúlya: értelem, munka, kitartás, hűség, öröm, szabadság, egyezség, rend, emberméltóság stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Test 2

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Barem de evaluare și notare

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat *4 pont*,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *2 pont*,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *1 pont*.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

a. Információk azonosítása a szövegben, a szöveg megértésére utaló, érvényes válaszok megfogalmazása (pl. az európaiság és az irodalom kapcsolathálózatának eleme, az együttműködés, egység eszköze; fontos a kis nyelvek irodalmi esetében, közvetítő szerep) **5 pont**

b. Információk azonosítása a szövegben (pl. többnyelvűség, több identitás, értékként felfogott sokszínűség – 2 pont), **egy mondatba foglalása** (2 pont) **4 pont**

c. Tény- és ismeretközlő funkció felismerése (3 pont), **indoklás** (3 pont) **6 pont**

d. A tartalmi követelmények betartása **5 pont**

Az érvelő szöveg követelményeihez való igazodás **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

a. a választott drámai mű műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. *Katona: tragédia*: középpontjában konfliktus, tragikus hős, tragikus vétség, küzd, buknia kell, részvét, katarzis, értékvesztés; drámai szituáció: I. Előversengés, Első és második szakasz; drámavilágában sok minden „megtörtént” már a drámai cselekmény megkezdődése előtt; ezeket a szereplők monológjaiból és dialógusaiból tudjuk meg; magában hordozza a konfliktus kialakulását mind magánéleti, mind közéleti szintéren; klasszikus szerkezet: öt szakasz; szakaszokon belül idő és tér egysége; szereplők: Bánk köre, Gertrudis köre, Endre köre, konfliktusháló: minden szereplő konfliktusba kerül egymással; *konfliktusos dráma*: Gertrudis konfliktust létrehozó negatív fél, Bánk a pozitív, aki a helyzet megszüntetéséért küzd; tetőpont: G. meggyilkolása; Bánk tragikumája összetett; bármelyik lehetőséget választja, sorsa értékvesztés I. Melinda halála, önmaga értékeivel, elveivel szembekerülése; *nemzeti, történelmi dráma*: az ország, a nemzetek tragikumája I. Petur és Tiborc panasza; Bánk az egész nemzetért, a nemesek és a parasztok érdekét is képviseli; G. halálával csak a zsarnokság szűnik meg, a döntésképtelen, felelőtlen hatalmi helyzet, s az ország nyomora nem változik, végkifejlet: nincs, aki az értékeket képviselje, aki küzdjön érte, lefokozott világrend; *középpontos dráma*: Bánk az értékhierarchia csúcsán; Endre, a hatalmi hierarchia csúcsán álló személy: nincs jelen, de minden terv és cselekedet feltételezi a hozzá való viszonyulást; lefokozott világrend; éjszaka motívum; drámai nyelv többszólamúsága;

Madách: romantikus drámai költemény, kétszintes dráma, filozófiai kérdések: boldogság-, az élet értelmének keresése; *tér- és időszerkezet*: kétszintes dráma, normaadó, normakövető, földi tér – transzcendens, mitikus, tapasztalaton túli, a cselekmény a két szint határán játszódik; drámai szituáció: a világ teljessége, ellentétek harmóniája – diszharmóniája, Úr – Lucifer vitája; keretszerkezet, bibliai, mitikus színtér: menny, Paradicsom, pálmafás vidék; álomszínek: történelmi színek és eszmék: ókor: Egyiptom, Athén, Róma; középkor: Konstantinápoly, Prága I.; álom az álomban: Párizs – szabadság, egyenlőség, testvériség, nem csalódik bennük, hiányzik Lucifer; Prága II.; újkor: London; utópisztikus színek: Falanszter, Úr – központi szerep: a küzdés értéke; Eszkimó színi; tézis – antitézis – szintézis; mitikus, ciklikus idő, múlt – jelen – jövő; elindulás – visszatérés, beavatás, végesség – újrakezdés *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. konfliktus a drámában

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona*: a drámai konfliktus összetett: főkonfliktus: Gertrudis és Bánk bán között: közéleti és magánéleti szál; belső konfliktus: konfliktusba kerül Bánkban az ember és a polgár, a szerelmes férj és az ország nádora, a polgár győz, az ember feláldoztatik; II. Endre: Gertrudist szerető férj – igazságot kideríteni akaró király; egymást kizáró értékrendeknek kívánt megfelelni: a család szentségének – Melinda –, az ország jólétének – Petur és Tiborc –, a feltétlen királyhűségnek – II. Endre; döntéshelyzetek, késleltetések, a teljességeszmény, szándék és következmény konfliktusa: Bánk a béke szószólója, a törvényesség híve, s épp ő követi el a gyilkosságot; bűnösségének kérdése; tragikus felismerés: a törvényesség keretei között lehetetlen a konfliktus megoldása; a hatalmi hierarchiából nem lehet kitörni; mellékonfliktusok: majdnem minden szereplő konfliktusba kerül egymással;

Madách: Úr – Lucifer, Ádám – Lucifer konfliktusa; optimizmus – pesszimizmus, a történeti színek alapkonfliktusa az Ádám képviselte nagy, szent eszmék, és az eszméket eltorzító kor között is feszül; Ádám eszméinek kudarca több szempontból is szükségszerűek: Lucifer által manipulált álmot álmodik; a nagy eszmék ugyan az emberi lényeg isteni részéből teremődnek, de a tökéletlen anyagban testesülnek meg, ezáltal a szellem és anyag küzdelme is megvalósul stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. a döntési szabadság lehetőségei, akadályai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona*: Bánk karakterének értékei: a Melinda iránti szerelem, a szociális érzékenységgel is párosuló, felelős hazaféltség, a királyhűség és a méltóság; ezek a személyiségjegyek a közösség ügyeiben részt vevő, annak problémáit vállaló, értékteremtő magatartással párosulnak; Bánk célja: a kialakult helyzet megszüntetése, egy erkölcsileg magasabbrendű, új értékminőség megteremtése; konfliktushelyzete: magánéleti, közéleti; Melinda a két szál: Petur számára eszköz, jelszó, Bánk szabadság fogalmában Melinda és a haza egységet képez; teljességeszménye; a drámai helyzetben a személyes életnek és a nemzeti ügyeknek együttesen kíván megfelelni, érzékeli és megfogalmazza ugyanakkor azt is, hogy a két problémakör nem egyeztethető össze, ezért kíséri meg az elszakadást a kettős kötődéstől: az önmagát „rendbe szedő” lélek szabad helyzetében akar lehetőséget teremteni a cselekvésre; sikertelennek bizonyul, oka, hogy Bánk eszközrendszerének alapja a Gertrudisszal való végső összecsapásig a királyhűségen nyugvó, ráruházott hatalom; ez az eszközrendszer a drámavilágon belül elégtelennek mutatkozik az új érték állításához; az adott drámai erőterben ugyanis a törvényesség keretei között lehetetlen a konfliktus megoldása; Bánk beszükkült cselekvés terét, kivitelezhető tervének hiányát fenyegetései, erőteljes indulati kitérései is jelzik;

Madách: szabad akarat kérdése: hatalmunkban áll-e cselekedeteink, gondolataink irányítása vagy egy külső erő határozza meg, determinálja cselekedeteinket; a drámai költemény legfőbb erkölcsi elveként a mű végén az angyalok kara mondja ki: „Szabadon bűn és erény között...”; ezt a szabadságot, a bűn és erény közti választás lehetőségét a dráma világképe szerint a tett valósíthatja meg; a tettet pedig az ember nem rendelheti alá külső tényezőknek, tömeg jutalmának, elismerésének; eszerint az egyén cselekvésben megnyilvánuló döntésének mércéje csakis saját maga; Ádámnak szükségszerűen végig kellett járnia a tagadás útját: fejlődésének útja; romantikus optimizmusa, hite küzdelemre, értékteremtésre sarkallja, nem törődik bele sorsába, hinni akar szabad akaratában; Éva, a család szerepe mint determináló tényező szintén küzdelemre sarkallja stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. a drámai jellemek és nyelvhasználat

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Katona*: a dráma nyelvi többszólamúsága: I. a rejtekajtó-jelenetben Ottó a német lovagok nyelvén beszél, amikor térdepelve udvarol, Melinda Bánk öntudatos-méltóságteli nyelvén utasítja vissza, míg maga egy harmadik nyelvet és kultúrát képvisel, a bojóthiakét, nyelvek küzdelme: Gertrudis és Petur kétféle hatalomra törő agresszív beszédmódot alkalmaz, Bánk beszéde a szerelem és jogtisztelet, a felelősség és a hatalom kevert nyelve; mind Bánk, mind Gertrudis nyelve osztott, ötvözött: mindkettőben jelen van a király jobbágyai gondját viselő nyelve; családi és hivatalos nyelv: Gertrúd hol Ottónak szólítja a testvérét, hol hercegének, jelezve értékítéletét; a családi nyelv és a hivatalos-endrei nyelv kettőssége zavarja meg Bánkot a rejtekajtó-jelenetben, aki ráadásul csak hall, nem lát; romantikus monológjai zaklatottságát fejezik ki; egymás mellett elbeszélések drámája, közös sorstragédiák: Bánk és Tiborc; Petur és Tiborc panasza; romantikus jelképek: Petur *Jó éjszakát!* ismétlése a tisztánlátás hiányát, az értékvesztést, lefokozott világrendet sugallja;

Madách: Lucifer a „tagadás szelleme,” a hideg, számító értelem, a fölényes intellektus megszemélyesítője, aki egyrészt a tényekkel való szembenézésre kényszerít – I. neve „fényhozó” – , de egyoldalúan torzít is, és ezért nem juthat teljes diadalra; – kritikája romboló jellegű: megoldást sohasem nyújt, pusztító szándéka azonban építően hat Ádámra, Ádám a férfi, a tudás, a tapasztalás, az értelem, a küzdés megtestesítője; vitázó szólamuk, bölcséleti jelleg: Ádám és Lucifer vitája érvek kifejtése és ütköztetése; Ádám igenlése és Lucifer tagadása egyformán racionális viszonyulást fejez ki; bölcséleti jelleg, ebből a vitából Éva kimarad; a nő, a sejtés, az érzelem; otthonteremtő lény, a szeretet megtestesítője, az *égi* szózatot rajta keresztül hallja meg Ádám; vallomásosság, személyesség, költői nyelvhasználat, épp a líraiság miatt: a szereplők mögött egy költői tudat van, amely belső vívódásait vetíti ki szereplőkbe, párbeszédbe, a párbeszéd is inkább monológok; metaforizáció, romantikus líraiság kapcsolódik a nőhöz, Évához I. Paradicsom, szerelmi jelenet idillje, egymásbatükrözés motívuma stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.